

kinderombudsman

het beste besluit:
geef kinderen invloed

Rapport

Afstandsonderwijs aan leerlingen door gezondheidsrisico's moeder

Een onderzoek naar de wijze waarop een basisschool het onderwijs op afstand verzorgde aan kinderen die tijdens de coronapandemie niet naar school konden vanwege de kwetsbare gezondheid van hun moeder

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Kinderombudsman de klacht over OBS de Regenboog te Baarle-Nassau: **deels gegrond en deels geen oordeel**

Nummer: KOM009/2022
Datum: 13 september 2022

Onderwijs op afstand bij thuiszitters door corona
© Kinderombudsman, 13 september 2022.

Kinderombudsvrouw
Margrite Kalverboer

Kinderen hebben rechten

Ieder kind kan in zijn of haar leven in een kwetsbare situatie belanden. Een situatie waarin kinderrechten onder druk staan. De kinderrechten zijn vastgelegd in het 'Kinderrechtenverdrag'. Deze rechten gelden voor iedereen onder de 18 jaar. De Kinderombudsman bevordert de naleving van kinderrechten in Europees en Caribisch Nederland. Het is onze missie dat alle kinderen in een geweldvrije en stimulerende omgeving opgroeien.

Onderzoek

Ons team doet onafhankelijk onderzoek naar situaties waarin kinderrechten niet (voldoende) worden nageleefd. Wij onderzoeken klachten over (overheids)organisaties, zoals het onderwijs, de kinderopvang en de jeugdzorg. Wij zijn een tweedelijns klachtenorganisatie. Dat betekent dat er eerst een klacht moet worden ingediend bij de organisatie zelf. Is die klacht niet naar tevredenheid afgehandeld? Dan doen wij als dit gevraagd wordt onderzoek naar de klacht.

Advies

De Kinderombudsman geeft advies aan de regering, de Tweede Kamer en (overheids)organisaties. Dit doen we gevraagd en ongevraagd, op basis van onderzoek en signalen die bij ons binnenkomen. We denken mee over structurele oplossingen voor problemen die met de rechten van kinderen te maken hebben.

Stem en invloed van het kind

Het is belangrijk dat iedereen weet dat er kinderrechten zijn en wat deze inhouden. Neemt een professional een beslissing over een kind? Dan moet het belang van het kind daarbij voorop staan. Dat is een van de belangrijkste kinderrechten. Kinderen moeten ook hun mening kunnen geven over een besluit dat hen aangaat. Hun mening moet zwaar wegen. En het besluit moet vervolgens goed aan het kind uitgelegd worden.

Ga naar onze website voor meer informatie, rapporten en adviezen:

www.kinderombudsman.nl

INHOUD

Samenvatting	5
1 Wat is de klacht en het klachtverloop	6
1.1 Wat is de klacht.....	6
1.2 Klachtverloop	6
2 Wat zijn de bevindingen: feiten en visies	8
2.1 Feiten	8
2.2 Visies	11
3 Kinderrechtelijk kader	16
3.1 Kinderrechtenverdrag (IVRK)	16
4 Beoordeling	18
4.1 Klacht 1	18
4.2 Klacht 2	20
5 Conclusie	22
Bijlage 1: General Comment No. 14	23
Bijlage 2: Relevante artikelen Kinderrechtenverdrag	25

Samenvatting

De Belgische kinderen Anna en Lucas zitten in het voorjaar van 2020 in groep 7 en groep 3 van de Nederlandse basisschool De Regenboog in Baarle-Nassau. De coronapandemie breekt uit en de kinderen komen door de kwetsbare gezondheid van hun moeder noodgedwongen thuis te zitten. Naar school gaan vormt een te groot risico op besmetting met het coronavirus. Dit zou ernstige gevolgen kunnen hebben voor de gezondheid van moeder. Vanaf 2 maart 2020 krijgen Anna en Lucas onderwijs op afstand. De leerkrachten op school zorgen ervoor dat de kinderen hun leermiddelen thuis krijgen. Uitleg bij de lessen en het huiswerk krijgen Anna en Lucas twee keer per week online. Ook mogen ze de leerkrachten vragen stellen via whatsapp of e-mail.

Maar het thuisonderwijs verloopt niet erg makkelijk. De kinderen vinden het lastig om zo verwijderd te zijn van de leerkrachten en van de medeleerlingen. De online uitleg na schooltijd is vaak maar heel kort en het inleveren van schoolwerk verloopt voor hen onduidelijk en rommelig. De familie stelt diverse keren voor om de kinderen de les te laten volgen via een onlineverbinding door het plaatsen van een laptop in de klas¹. Op deze manier zouden de kinderen de instructies tegelijk met de andere leerlingen kunnen volgen en eventueel vragen kunnen stellen over de stof. Een mooie bijkomstigheid hiervan zou zijn dat de kinderen zich mogelijk minder geïsoleerd en buitengesloten zouden voelen. De school ziet een laptop in de klas echter niet zitten en wijst het verzoek af.

Ouders klagen over de gang van zaken bij de Klachtencommissie en later bij de Kinderombudsman. Zij vinden dat de school te weinig deed om de kinderen zo goed mogelijk mee te laten doen met de lessen, door geen live streamen van de lessen toe te staan. Ook vinden ze dat Anna te weinig ondersteuning heeft gekregen voor haar dyscalculie en dyslexie tijdens het thuisonderwijs. Met deze laatste klacht was de Klachtencommissie het eens, maar volgens ouders kwam er hierna geen verbetering in de ondersteuning.

De Kinderombudsman onderzocht of de school genoeg had gedaan om de kinderen zo goed mogelijk mee te laten doen met het onderwijs vanuit huis. De school heeft best wel wat dingen gedaan voor Anna en Lucas, maar de Kinderombudsman vindt het niet genoeg. De school heeft de belangen van Anna en Lucas niet zwaar genoeg meegewogen. De argumenten die de school noemt om geen laptop in de klas te plaatsen, kan de Kinderombudsman bijvoorbeeld niet goed volgen. Telkens is de school op zoek geweest naar de grenzen van wat de school *moest* doen in plaats van *kon* doen en wat voor Anna en Lucas belangrijk was. De school was niet verplicht om hybride onderwijs te verzorgen. In eerste instantie noemde school een vertrouwensbreuk tussen school en ouders als argument om de kinderen een live verbinding te ontzeggen. Maar hiermee zette de school het belang van de kinderen niet voorop. Later kwam school ook met argumenten die te maken hadden met privacy en didactische belemmeringen. Een eventuele vertrouwensbreuk tussen volwassenen mag nooit leiden tot vergaande nadelen voor de betrokken kinderen en dat is hiermee wel veroorzaakt. De Kinderombudsman vindt deze klacht gegrond. Over klacht over de ondersteuning aan Anna in verband met haar dyscalculie en dyslexie heeft de Kinderombudsman geen oordeel. De Klachtencommissie vond het al niet goed dat er tijdens de periode thuis geen extra ondersteuning was voor Anna. Hierna heeft school toch nog een half uur per week extra ondersteuning aan Anna gegeven. De Kinderombudsman heeft niet de expertise om te beoordelen of dit als voldoende kan worden beoordeeld.

¹ Deze vorm van onderwijs wordt ook wel 'hybride onderwijs' genoemd. Hierbij wordt gelijktijdig fysiek in de klas lesgegeven, als via een onlineverbinding aan leerlingen thuis.

1 Wat is de klacht en het klachtverloop

1.1 Wat is de klacht

De ouders van Anna en Lucas hebben mede namens hun kinderen een klacht ingediend over Basisschool de Regenboog in Baarle-Nassau. Beide kinderen zijn leerling van deze school als in het voorjaar van 2020 de coronapandemie uitbreekt. Door de kwetsbare gezondheid van moeder kwamen de kinderen noodgedwongen thuis te zitten. Ouders klagen over de manier waarop de school in deze periode het thuisonderwijs verzorgde.

De Kinderombudsman heeft onderzoek gedaan naar deze klachten op basis van de volgende klachtformulering:

1. Basisschool De Regenboog in Baarle-Nassau heeft in de periode juni 2020 tot juli 2021 onvoldoende online onderwijs aangeboden aan Anna en Lucas, die vanwege de kwetsbaarheid van hun moeder en het risico op coronabesmetting niet op school konden komen, door geen laptop in de klas te zetten.
2. Nadat de klachtencommissie de klacht hierover gegrond verklaarde, bood de school nog steeds onvoldoende extra begeleiding aan Anna voor haar dyscalculie en dyslexie.

1.2 Klachtverloop

Klachtprocedure bij Landelijke Klachtencommissie Onderwijs

De ouders hebben hun klacht eerst voorgelegd aan de Landelijke Klachtencommissie Onderwijs (hierna: de Klachtencommissie). De klacht luidde daar:

Klaagster klaagt erover dat de school onvoldoende onderwijs en begeleiding biedt aan haar kinderen, die vanwege de kwetsbaarheid van klaagster en het risico op coronabesmetting niet op school kunnen komen.

Op 10 februari 2021 oordeelde de Klachtencommissie de klacht over het online onderwijs ongegrond. Over de invulling van het thuisonderwijs overweegt de Klachtencommissie dat "een school grote mate van vrijheid toekomt in de vormgeving van het onderwijs, zo ook aan de invulling van het thuisonderwijs". De keuze om geen online onderwijs aan te bieden kan de Klachtencommissie daarom alleen terughoudend toetsen. De school noemt praktische en didactische bezwaren tegen online onderwijs en geeft aan hier ook om privacyredenen niet voor te hebben gekozen. Naar het oordeel van de Klachtencommissie rechtvaardigen deze argumenten in voldoende mate het besluit van de school om geen online onderwijs te verzorgen.

Het gedeelte van de klacht dat ziet op de begeleiding, oordeelt de Klachtencommissie wel gegrond. Het gaat hier om de begeleiding van Anna in verband met haar dyslexie en dyscalculie. Voorheen kreeg Anna hiervoor extra begeleiding op school. De Klachtencommissie vindt dat de school het contact met Anna en begeleiding hierop had moeten aanpassen tijdens het langdurige afstandsonderwijs.

Klacht bij de Kinderombudsman

Ouders zijn het niet eens met de ongegronde klacht over het online lesgeven. Daarnaast stellen zij dat er niets is veranderd in de begeleiding van Anna na de

gegronde klacht hierover. Ouders leggen daarom op 17 mei 2021 hun klachten over school voor aan de Kinderombudsman.

2 Wat zijn de bevindingen: feiten en visies

2.1 Feiten

De Kinderombudsman heeft gesproken met Anna en Lucas, met de moeder van de kinderen en schriftelijk vragen gesteld aan Opmaat groep, het bestuur waar de school destijds onder viel. Ook heeft de Kinderombudsman de beschikking gehad over diverse schriftelijke stukken, zowel van de ouders als van de school en het bestuur. Op basis van alle informatie kunnen de volgende feiten worden vastgesteld.

Anna en Lucas zitten in het voorjaar van 2020 in respectievelijk groep 7 en groep 3 van OBS De Regenboog (hierna: de school). De kinderen hebben de Belgische nationaliteit en wonen in België. De school is gevestigd in Baarle-Nassau in Nederland.

Anna heeft zowel dyscalculie als dyslexie en krijgt hiervoor op structurele basis extra ondersteuning vanuit school. Eind januari 2020 krijgen ouders te horen dat de extra ondersteuning zal gaan stoppen. Ouders zijn het hiermee niet eens.

Door het uitbreken van de coronapandemie en de kwetsbare gezondheid van moeder, blijven de kinderen na de voorjaarsvakantie, vanaf 2 maart 2020, thuis van school. Anna en Lucas volgen vanaf dat moment onderwijs vanuit huis. De noodzaak voor de kinderen om thuis te blijven, wordt onderstreept door een verklaring van de arts van moeder die de thuisisolatie van het gezin dringend adviseert.

In eerste instantie haalt de opa van de kinderen lesmateriaal op school en ook komt iemand van school spullen thuis afgeven. De arts zou echter hebben aangeraden het materiaal digitaal te laten aanleveren, om het risico te beperken. Volgens moeder wordt slechts een deel van het materiaal doorgestuurd. Lange tijd ontbreekt er veel materiaal. Bij contact met de school zou moeder te horen krijgen dat het te druk is op school om in de verzoeken te kunnen voorzien. En daarnaast zou moeder te horen krijgen dat iedereen zijn kinderen gewoon naar school stuurt en dat Anna en Lucas een uitzondering zijn.

In de periode februari/maart 2020 is er veel e-mailcontact tussen school en ouders en school en de leerplichtambtenaar. Ouders wordt gevraagd een doktersverklaring over te leggen, zodat voor de kinderen verlof aangevraagd en verleend kan worden. De school laat weten zonder doktersverklaring verplicht te zijn om de leerplichtambtenaar in te schakelen. In een e-mail van 27 februari 2020 stelt de leerplichtambtenaar dat het verzuim 'twijfelachtig' overkomt. Dezelfde leerplichtambtenaar laat op 2 maart 2020 aan de school weten dat "Gelet op het coronavirus kunnen ouders/verzorgers in Nederland ervoor kiezen om hun kind(eren) thuis te houden. Wanneer school het wenselijk vindt kan er een doktersverklaring opgevraagd worden".

Op 11 mei 2020 laat school weten wekelijks twee online contactmomenten na schooltijd met Anna en Lucas te willen inplannen op maandag en op woensdag. Voor Lucas wordt per keer een kwartier gereserveerd, voor Anna kan het uitlopen naar een half uur.

In mei 2020 neemt school weer contact op met de Nederlandse leerplichtambtenaar. Ook doet school een melding van de situatie bij de Belgische variant van de leerplichtambtenaar. Die brengt een bezoek aan de familie. De Belgische

leerplichtambtenaar ziet dat buiten de bezorgdheid van school de opvoedomstandigheden in orde zijn. Zij zien geen aanleiding om een proces-verbaal op te maken. Ook vraagt de Belgische leerplichtambtenaar aan school of het misschien mogelijk is om de kinderen les te laten volgen via een systeem van online onderwijs voor zieke kinderen, zodat ze van huis uit toch bij het klasgebeuren worden betrokken.

Op 8 juli 2020 zoekt school weer contact met de Nederlandse leerplichtambtenaar en gelijktijdig met een medewerker van GGD West-Brabant. Van deze laatste wil de school graag horen wat de mogelijkheden zijn voor school om ervoor te zorgen dat dit gezin toch naar school kan.

Omdat ouders vinden dat de school onvoldoende onderwijs en begeleiding biedt aan Anna en Lucas, dienen zij op 9 juli 2020 een klacht in bij de Landelijke Klachtencommissie Onderwijs.

De school bereidt zich intussen voor op het onderwijsaanbod aan Anna en Lucas in het komende schooljaar. De school stelt in juli en augustus 2020 vragen en vraagt advies aan de leerplichtambtenaar en aan de onderwijsinspectie.

Aan de leerplichtambtenaar wordt onder meer de vraag gesteld of de school met het huidige aanbod in gebreke blijft en of er iets is wat de school dit gezin nog meer zou kunnen aanbieden. Ook wil de school weten of de school verplichtingen heeft met betrekking tot de manier waarop het onderwijs op afstand wordt ingericht. De leerplichtambtenaar laat hierop weten dat de school – naast hetgeen zij al aanbieden en doen – niets extra voor het gezin kan doen. Voor het onderzoeken van eventuele verplichtingen, verwijst de leerplichtambtenaar naar enkele websites over onderwijs ten tijde van corona². Daarnaast adviseert de leerplichtambtenaar contact op te nemen met de onderwijsinspecteur omdat deze kan helpen met de invulling van het afstandsonderwijs.

Van de onderwijsinspectie wil de school weten welke verplichtingen er zijn voor de school. Meer specifiek: Moet de school verplicht dagelijks online instructie voor de basisvakken aanbieden en zit hier een bepaalde tijdslimiet aan. De onderwijsinspectie laat weten dat de school gehouden is om aan deze leerlingen onderwijs op afstand aan te bieden. *"Het is echter aan de school zelf om te bepalen wat zij kunnen aanbieden, niet aan de ouder. Ouders kunnen dit niet afdwingen. Ons advies hierin is om in overleg te gaan met de ouders en om te kijken wat haalbaar is in deze situatie."*

De kinderen starten na de zomervakantie schooljaar 2020/2021 nog steeds vanuit huis. Het is voor Anna het laatste jaar op de basisschool en Lucas zit nu in groep 4. De school laat op 20 augustus 2020 weten overleg te hebben gehad met het bestuur, de onderwijsinspectie en de leerplichtambtenaar over het aanbod van school aan de kinderen. Naar aanleiding hiervan heeft school besloten het aanbod op dezelfde manier voort te zetten als voor de zomervakantie.

Anna en Lucas ontvangen nu materiaal voor de vakken rekenen, spelling, begrijpend lezen en taal. Ze hebben twee keer per week 15 minuten online contact met de school. Moeder merkt dat dit veel te weinig is voor de kinderen. Zij vraagt de school nogmaals om de kinderen de lessen online mee te laten volgen door een laptop in de klas te plaatsen. Moeder zou van school te horen krijgen dat de school hiermee niet instemt omwille van een breuk in het vertrouwen. De kinderen kunnen vragen stellen

---

² <https://www.lesopafstand.nl>, <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/onderwijs-en-kinderopvang>, <https://www.ingrado.nl>.

via een bericht. Maar volgens moeder duurt het dan vaak één tot twee dagen voor er een reactie komt.

Op 2 september 2020 stuurt de oma van de kinderen een mail aan de school. Zij vraagt hierin of er geen andere manier is om de leerlingen de nieuwe leerstof uit te leggen. Zij doet hierbij ook suggesties. Bijvoorbeeld het idee om de kinderen nieuwe stof voorafgaand aan de opdrachten uit te leggen in plaats van achteraf, instructiebladen, instructie via een online programma of online begeleiding van een leerkracht. Oma spreekt verder de hoop uit dat dit schooljaar goed zal verlopen en dat het belang van de kinderen op de eerste plaats komt en dat voorgaande perikelen tussen school en ouders in het voordeel van Anna en Lucas terzijde kunnen worden geschoven.

Op 18 september 2020 stuurt de school een bericht aan de oma over opties voor online onderwijs. In België bestaat 'Bednet', een systeem waarbij zieke kinderen vanuit huis of ziekenhuis via een online videoverbinding het onderwijs in de klas kunnen volgen. Deze optie is echter alleen mogelijk voor kinderen die in België naar school gaan. In Nederland is online onderwijs mogelijk via de wereldschool en via IVIO. De school heeft echter ontdekt dat 'online onderwijs' hier niet betekent dat er een live-verbinding is met de eigen schoolklas. Het onderwijs vindt net als op de eigen school plaats door middel van weektaken en periodieke instructie- en vraagmomenten. Bovendien zouden ouders dan zelf voor de financiering moeten zorgen.

De oma reageert op 21 september 2020. De familie is teleurgesteld dat een optie als Bednet in Nederland niet mogelijk is. Om de huidige manier van onderwijs te optimaliseren stelt oma een aantal verbeterpunten voor. Ze vraagt school de werkbladen al voor het weekend te sturen in plaats van op de maandagochtend en ook om ze niet te vergeten. Daarnaast stelt oma voor om de kinderen online contact te laten hebben met de klas tijdens nieuwe leerstof van de belangrijke vakken taal en rekenen. Op deze manier kunnen Anna en Lucas direct vragen stellen over de nieuwe leerstof. De school reageert instemmend op alle punten, behalve het online aanwezig laten zijn van de kinderen tijdens de les. Oma laat hierop weer weten dat de familie betreurt dat de school de kinderen niet online wil laten meedoen in de klas. Dit zou de kinderen volgens haar enorm helpen op didactisch vlak. Daarnaast voelen de kinderen zich eenzaam en buitengesloten en missen zij school heel erg. De familie is van mening dat de school op dit punt erg faalt.

Op 9 oktober 2020 mailt de school enkele knelpunten en doet voorstellen voor verbetering. Ook worden nog extra links meegedeeld waar de kinderen online aanbod kunnen vinden over bijvoorbeeld geschiedenisonderwerpen.

In februari 2021 komt het oordeel van de Klachtencommissie. Zoals in het vorige hoofdstuk vermeld, is de Klachtencommissie van oordeel dat de klacht over het online onderwijs niet gegrond is. De klacht over de begeleiding aan Anna vindt de Klachtencommissie wel gegrond.

Naar aanleiding van de uitspraak van de Klachtencommissie krijgt Anna voortaan dertig minuten per week extra online begeleiding. Ze moest kiezen tussen rekenen en spelling.

Hierna volgt een tijd waarin er problemen spelen rond het afnemen van een IEP toets³ bij Anna ten behoeve van het eindadvies. De school zou ouders twee opties bieden

---

³ IEP staat voor 'Inzicht Eigen Profiel'. De IEP eindtoets wordt in groep 8 afgenomen ten behoeve van het eindadvies voor vervolgonderwijs.

voor het afnemen van de toets. Ofwel Anna komt naar school, ofwel een leerkracht komt bij het gezin thuis om de toets af te nemen. Beide opties vormen een te groot risico op besmettingsgevaar en ouders kunnen hiermee niet instemmen. Daarnaast vereist de middelbare school het ook niet.

Tegen het einde van schooljaar 2020/2021 krijgt moeder haar vaccinaties tegen het coronavirus en kunnen de kinderen terug keren naar school voor fysiek onderwijs. Anna kan de afsluitende periode van groep 8 meedoen op school. Na de zomervakantie gaat zij naar de middelbare school. Door de ervaringen met school zal ook Lucas vertrekken van De Regenboog. Hij zal na de zomervakantie starten op een andere basisschool.

2.2 Visies

De Kinderombudsman heeft Anna, Lucas, moeder en Opmaat groep in de gelegenheid gesteld om hun visie te geven op de gebeurtenissen. Hieronder worden de visies kort beschreven.

Visie Anna en Lucas

De Kinderombudsman heeft op 27 juli 2021 gesproken met Anna en Lucas om te horen hoe zij het jaar thuisonderwijs hebben ervaren. Kort voor dit gesprek zijn Anna en Lucas weer begonnen met fysiek onderwijs op school. Beiden vonden het fijn om weer naar school te kunnen gaan. Anna kon nog meedoen met de afsluiting van groep 8. Zowel Anna als Lucas zullen na de zomervakantie op een andere school starten. Anna gaat naar het middelbaar onderwijs en Lucas zet het onderwijs voort op een andere basisschool. Lucas vertelt dat hij op de andere school (online) kan meekijken in de klas. Hij vindt dat fijn, want dan hoeft hij niets aan mama te vragen en kan hij zijn klasgenoten zien.

Anna vond het jaar thuisonderwijs volgen niet leuk. Ze kon niet vaak bellen met de juf en dat was dan maar een kwartier. Vragen moesten ze per e-mail stellen en dan kregen ze niet meteen antwoord, dat kwam pas dagen later. Anna kon eigenlijk niets bedenken dat leuk was aan het jaar thuisonderwijs. Alleen misschien dat je je werk kon afmaken en dan kon gaan spelen, maar dan helaas niet met andere kinderen. Haar klasgenoten zag Anna alleen als ze na school met hen (video)belde. Het was voor de kinderen ook onduidelijk hoe zij schoolwerk moeten inleveren. Eerst moest het via de ene app, daarna via de andere en uiteindelijk via e-mail. Anna miste het contact met haar klasgenoten het meest.

Ook Lucas vond het jaar thuis niet leuk. Ze mochten niet meekijken met de anderen en ook niet bij het Sinterklaasfeest zijn. De klas had toen feest terwijl hij thuis zat en gewoon zijn werk moest doen. Lucas heeft het meest het spelen met zijn vriendjes gemist.

Anna merkte een groot verschil met de periode dat alle kinderen thuis zaten in verband met lockdowns. Tijdens de lockdown kreeg je elke dag instructies en was het belmoment langer dan toen de rest van de klas weer naar school ging. Ook kon Anna online samenwerken met vriendinnen. Als ze een vraag hadden, stelden ze die per mail aan de juf. De juf belde dan om het uit te leggen. Dat vond Anna heel fijn. Lucas kan zich het verschil niet meer goed herinneren tussen de lockdowns en de andere perioden thuisonderwijs. Hij belde niet met vriendjes. Wel kreeg hij uitleg van de juf, maar hij weet niet meer precies hoe vaak en hoe lang.

Als Anna zelf de directeur van de school zou zijn, dan zou ze ervoor zorgen dat in de klas een computer zou staan, zodat je gewoon kan meekijken en meedoen. Ook zou

ze ervoor zorgen dat kinderen meer uitleg krijgen, niet maar twee keer per week een kwartier. Ze zou bij een feest als Sinterklaas aan de kinderen thuis vragen wat die zouden willen doen die ochtend. Daarnaast zou Anna ervoor zorgen dat je tijdens de les kan bellen met klasgenoten, dan kunnen die je ook helpen als je een vraag hebt.

Als Lucas de directeur van school zou zijn, dan zou hij dezelfde dingen doen als Anna. Hij zou een laptop in de klas zetten, zodat je gewoon kan meekijken. En hij zou zorgen voor goed internet op school. En als er een feest was, dan zou hij alle ouders en kinderen een mondkapje laten dragen en iedereen zijn eigen eten mee laten nemen.

Visie ouders

De school heeft bij de hoorzitting van de Klachtencommissie aangegeven wél online onderwijs te geven, alleen niet door middel van hybride onderwijs. Ouders willen benadrukken dat school doelt op het twee maal per week een kwartier na schooltijd beeldbellen met de kinderen. Het heeft maanden geduurd voordat dit werd opgestart. Hierbuiten kregen de kinderen alleen een weektaak. Vragen mochten de kinderen per mail stellen en het duurde vaak lang voor ze hier antwoord op kregen. Dit vinden ouders beslist geen online lesgeven.

Ouders geven aan dat de kinderen gedurende de periode thuisonderwijs door de school slecht werden voorzien van de materialen en boeken die de kinderen nodig hadden. Vooral in de eerste periode tot aan de zomervakantie. Slechts de helft van de vakken zou worden doorgestuurd. Er waren geen rapporten, geen begeleiding, geen terugkoppeling, geen toetsen, aldus ouders. In deze periode kreeg de familie wel een bezoek van de politie-leerplicht van België. Deze Belgische leerplicht gaf aan niet op de hoogte te zijn van de doktersverklaringen en ging daarom uit van een lange periode ongeoorloofd verzuim. Dit bezoek heeft een grote impact gehad op de kinderen, maar ook op ouders. Volgens moeder heeft zij regelmatig verzocht of het studiemateriaal naar de kinderen kon worden verzonden. Bij één van deze gesprekken zou moeder te horen hebben gekregen dat Anna en Lucas de enige kinderen waren die niet naar school kwamen. En dat de leerplichtambtenaar ook geen andere gevallen zou kennen en dit gezin daarmee een uitzondering vormde. Moeder geeft aan dat zij van allerlei dingen werd beschuldigd. Hierop werd zij boos en heeft het telefoongesprek beëindigd. Later krijgt moeder te horen dat ze hiermee het vertrouwen heeft geschaad.

Op een gegeven moment zijn er weer oudergesprekken, maar die mag moeder van school alleen nog voeren in aanwezigheid van de intern begeleider. Moeder wil graag, net als andere ouders, een gesprek met de juf van Lucas zonder een intern begeleider erbij. Dit wordt niet toegestaan, dus moeder krijgt geen oudergesprek.

De school kwam tijdens de klachtprocedure bij de Klachtencommissie voor het eerst met de verklaring dat de weigering een laptop in de klas te plaatsen te maken had met privacyredenen. De reden die ouders hier eerder van school terug hadden gekregen, was dat de school dit niet zag zitten in verband met een vertrouwensbreuk. Ouders zijn het niet eens met de stelling van school dat zij geen laptop in de klas wilden plaatsen omwille van de privacy. Ouders vinden dat het belang van de kinderen zwaarder weegt dan privacygerelateerde argumenten. Bovendien speelde dit argument ook niet tijdens de lockdowns toen online werd lesgegeven aan de hele klas. In die periodes waren er ook kinderen aanwezig in de klas, namelijk die waarvan de ouders een cruciaal beroep hadden. Gelijktijdig werd voor zowel deze kinderen als aan de kinderen thuis (hybride) onderwijs verzorgd. Ouders zien niet waar het verschil

zit. Temeer omdat andere scholen deze mogelijkheid wel bieden, terwijl die met dezelfde privacywetgeving te maken hebben.

Ouders kijken met verdriet terug op deze nare periode voor het gezin. Zij kunnen niet begrijpen dat een relatief eenvoudig verzoek – zorgen voor dagelijks lesmateriaal en een laptop in de klas voor een online verbinding – zoveel weerstand en tegenwerking door school teweeg bracht. Uit het dossier en de mails die buiten hen om werden gestuurd, komt volgens ouders duidelijk naar voren dat de school vooringenomen was. De school benoemt in berichten aan de leerplichtambtenaar en de onderwijsinspectie bijvoorbeeld dat moeder extreem angstig was en dat de kinderen ook al niet met tripjes naar het bos mee mochten. Uit diverse uitspraken en mails naar derden van school is af te leiden dat de school het thuis houden van de kinderen niet geoorloofd vond. In plaats van steun, ontving het gezin weerstand van school en raakten de kinderen door het handelen van school steeds verder geïsoleerd en gingen zij qua prestaties naar eigen zeggen steeds verder achteruit.

Visie Opmaat groep

OBS De Regenboog in Baarle-Nassau is per 1 augustus 2021 opgegaan in een andere school. Ook het bestuur van de (voormalige) school is sinds 2020 opgegaan in de Opmaat groep. Om deze reden is de Opmaat groep als partij betrokken bij dit klachtonderzoek.

De Opmaat groep heeft op 22 februari 2021 in een brief aan ouders gereageerd op de uitspraak van de Klachtencommissie. De Opmaat groep schrijft hier onder andere dat ze het thuis blijven van school 'vanuit huis niet onoplosbaar' vinden. Tevens dat de school het maximaal haalbare heeft ingezet voor de kinderen.

De Opmaat groep is van mening dat beide klachten ongegrond zijn.

Over de eerste klacht:

"De school heeft het thuisonderwijs voor Anna en Lucas op een passende manier vormgegeven. Samen met het bestuur hebben we verschillende mogelijkheden uitgezocht. We hebben gekozen voor een invulling die in onze ogen het meest recht doet aan de opdracht van de school."

Over de tweede klacht:

"De ondersteuning aan Anna is afgerond in maart 2020. Dit is besproken met ouders. Naar aanleiding van de uitspraak van de Klachtencommissie heeft de school toch weer extra ondersteuning gegeven. Niet omdat dit noodzakelijk was, maar om aan de ouders tegemoet te komen."

Online onderwijs

De school heeft wel online onderwijs verzorgd, maar heeft er bewust voor gekozen het online onderwijs niet te verzorgen door een laptop in de groep te zetten. Aan deze hybride vorm van onderwijs zijn volgens de Opmaat groep namelijk wettelijke eisen gesteld: leerlingen mogen niet in beeld, alleen hun stem mag gehoord worden. De leraar komt alleen in beeld als dit nodig is voor het doel van de les. De Opmaat groep stelt hierover het volgende:

"De grondslag hiervoor is de overeenkomst die is gesloten tussen de onderwijsinstelling en de leraar op grond waarvan de leraar de taak heeft om goed onderwijs te verzorgen. Dit alles maakt dat de contacten met leerkracht en kinderen zeer beperkt worden. Ons uitgangspunt bij het inrichten van thuisonderwijs is kwalitatieve goede instructie en gerichte interactie met de leerlingen. Op basis daarvan hebben we het thuisonderwijs ingericht: het werken met weektaken en de twee online momenten na schooltijd voor beide kinderen."

De situatie is volgens de Opmaat groep anders als alle leerlingen thuisonderwijs krijgen, zoals het geval was tijdens de lockdowns. Er is dan sprake van *volledig afstandsonderwijs*: de leerkracht geeft online les. De lessituatie is dan voor alle leerlingen hetzelfde terwijl de leerkracht de regie heeft.

Naast bovengenoemde argumenten, kwam de Opmaat groep met nog een argument om de kinderen niet via live streamen middels een laptop de lessen te laten volgen. Er was met ouders afstemming geweest over de inrichting van het thuisonderwijs. Ondanks dat zij hiermee instemden, waren ouders naderhand toch niet tevreden en dienden zij een klacht in over de gang van zaken. Dit heeft geleid tot een vertrouwensbreuk.

De school vond het niet nodig om als proef een tijdje te werken met een verbinding via een laptop in de klas. Volgens de Opmaat groep is hier bewust niet voor gekozen. Op grond van de hierboven genoemde argumenten is ervoor gekozen om geen laptop in de klas te plaatsen ten behoeve van het live streamen van de lessen. Een proefperiode was volgens Opmaat groep dan ook niet nodig.

Behoeftte van de kinderen

De Kinderombudsman heeft de Opmaat groep gevraagd in hoeverre de school bij de kinderen heeft nagevraagd waaraan zij behoefte hadden met betrekking tot het (online) onderwijs. Hierop heeft de Opmaat groep laten weten dat de kinderen geen invloed hebben gehad op de wijze van invulling van het thuisonderwijs. *"Tijdens de online momenten met de kinderen is steeds geïnformeerd naar wat zij nodig hadden. Daar is binnen de mogelijkheden op geanticipeerd."*

De Kinderombudsman heeft met Anna en Lucas gesproken over hun ervaringen en deze vervolgens voorgelegd aan de Opmaat groep en om een reactie gevraagd. Opmaat groep: *"Wij snappen de vervelende impact van het thuisonderwijs op hun sociale leven en contacten met klasgenoten en betreuren dat ook. Anna en Lucas hebben dat uiteraard ook zo ervaren."*

Extra ondersteuning Anna bij dyscalculie en dyslexie

De school hanteert voor dyslexie een dyslexieprotocol. Leerlingen met dyscalculie en rekenproblemen krijgen ondersteunende middelen en aanpakken aangeboden. Anna heeft op beide vlakken extra ondersteuning gehad. Vanaf medio 2018 heeft Anna ondersteuning gehad in allerlei vormen en met diverse ondersteunende materialen. De school noemt onder meer: extra lezen aan de instructietafel, 2^e instructie rekenen, 2^e instructie taal, 2^e instructie spelling, verlengde instructie voor begrijpend lezen, steunkaarten bij rekenen, schrijfondersteuning, een maatje voor samenwerking bij rekenen en taal, maatschrift bij rekenen, strategiekaarten bij rekenen, tafelkaarten, extra uitrekenpapier, een vast leesmaatje, materialen als staafjes, klok en geld, kladpapier. Dit overzicht is niet uitputtend en per leerjaar aangepast naar de behoeften van Anna. Ook geeft Opmaat groep aan dat vanaf 2018 veel overleg is geweest over de vormen van begeleiding die Anna heeft gekregen. Op 17 januari 2020 is met moeder gesproken over de vorderingen van de extra begeleiding. Toen is ook afgesproken dat de extra ondersteuning aan Anna na de voorjaarsvakantie zou gaan stoppen. Uit de stukken komt niet naar voren wat hiervan de reden was.

Na het oordeel van de Klachtencommissie heeft de school de onderwijsbehoeften van Anna intern besproken en besloten voor de laatste periode van dit schooljaar alsnog extra ondersteuning aan te bieden. Anna heeft één moment in de week extra instructie gekregen op het gebied van rekenen. Volgens de Opmaat groep is tijdens de hoorzitting van de Klachtencommissie voorbijgegaan aan de ondersteuning die Anna

kreeg voor de pandemie. Als hier wel bij stil was gestaan, dan had de Opmaat groep kunnen toelichten dat de ondersteuning net voor de voorjaarsvakantie in 2020 was afgerond en dat dit ook was besproken met ouders. Om deze reden zijn hierover geen aanvullende afspraken gemaakt tijdens de periode van thuisonderwijs, aldus de Opmaat groep.

3 Kinderrechtelijk kader

De Kinderombudsman heeft als wettelijke taak te bevorderen dat kinderrechten in Nederland worden geëerbiedigd door bestuursorganen en privaatrechtelijke organisaties, die wettelijk een taak hebben gekregen ten aanzien van jeugdigen of die bijvoorbeeld belast zijn met onderwijs. De Kinderombudsman geeft invulling aan zijn taak door in ieder geval onderzoek te doen naar eerbiediging van de rechten van jeugdigen naar aanleiding van klachten of uit eigen beweging.

Bij onderzoek naar klachten beoordeelt de Kinderombudsman of de onderzochte instantie heeft gehandeld in overeenstemming met het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK, of het Kinderrechtenverdrag).

Het toetsingskader van de Kinderombudsman zijn de kinderrechten. Deze zijn terug te vinden in het IVRK. Nadere invulling hiervan kan aan de hand van andere verdragen, wet- en regelgeving en gerechtelijke uitspraken, zoals General Comment nr. 14 waarin het Comité voor de Rechten van het Kind van de Verenigde Naties nadere invulling geeft aan het recht van het kind zijn belangen de eerste overweging te laten zijn (artikel 3 lid 1 IVRK).

De klachten van Anna, Lucas en hun ouders worden beoordeeld aan de hand van het Kinderrechtenverdrag.

3.1 Kinderrechtenverdrag (IVRK)

Bij iedere beslissing die kinderen raakt, horen de belangen van kinderen een eerste overweging te zijn. De belangen van het kind moeten worden onderzocht, vastgelegd en afgewogen tegen andere belangen, zoals de (pedagogisch didactische, privacy- of andere) belangen van de school. Deze belangenafweging volgt uit artikel 3 van het Kinderrechtenverdrag. Op basis van de afweging tussen de belangen van het kind en de andere belangen die in een zaak spelen, kan worden gekomen tot het beste besluit voor een kind. Het belang van een kind is zwaarwegend en kan dus niet zomaar terzijde geschoven worden. In het geval van conflicterende belangen, horen de belangen van kinderen in de regel te prevaleren. Gaat een ander belang voor, dan moeten daar goede redenen voor zijn en moet dat ook worden toegelicht.

De belangen van het kind worden bepaald aan de hand van de specifieke omstandigheden, de specifieke eigenschappen en de sociale en culturele context van het kind of de groep kinderen. Het Kinderrechtencomité heeft een lijst opgesteld van zeven, niet uitputtende, elementen⁴ die daarbij altijd gecheckt moeten worden. Voor deze zaak zijn de volgende elementen relevant:

1. De mening van het kind;
2. De identiteit van het kind: de unieke kenmerken en eigenschappen van een kind;
3. De zorg, bescherming en de veiligheid van het kind: het gaat hierbij om het welzijn van een kind in brede zin;
4. Het recht van het kind op onderwijs.

Kinderen moeten zich optimaal kunnen ontwikkelen, zo volgt uit artikel 6 van het Kinderrechtenverdrag. Daarvoor moeten de juiste randvoorwaarden geschapen worden. Een belangrijke voorwaarde voor ontwikkeling is onderwijs. Op grond van

⁴ Zie bijlage 1 *General Comment No. 14* voor een beschrijving van deze zeven elementen.

artikel 28 en 29 van het Kinderrechtenverdrag heeft ieder kind recht op onderwijs. Dit recht vloeit rechtstreeks voort uit de artikelen 28 en 29 van het Kinderrechtenverdrag. Recht op onderwijs betekent dat er een passende vorm van onderwijs beschikbaar moet zijn. Dat wil zeggen onderwijs dat aansluit op de capaciteiten van een kind en waarbij aandacht is voor zowel de cognitieve ontwikkeling als de ontplooiing van andere talenten.

Overheid, scholen en ouders dragen gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor het invullen van het recht op onderwijs. Ouders zijn op grond van het Kinderrechtenverdrag als eerste verantwoordelijk voor hun kinderen, voor hun opvoeding, persoonlijke verzorging en dat zij naar school gaan. De overheid en instanties in het onderwijsveld zijn ingevolge het verdrag ervoor verantwoordelijk dat kinderen hun recht op onderwijs kunnen verwezenlijken.⁵

Concreet betekent het bovenstaande dat iedere onderwijsinstelling bij een beslissing die gevolgen heeft voor een kind de volgende stappen moeten doorlopen:

1. Onderzoeken en vaststellen wat de belangen van het kind zijn bij onderwijs. Dit kan aan de hand van alle relevante feiten, omstandigheden en kinderrechten;
2. Onderzoeken en vaststellen wat de belangen zijn van de school en eventueel andere betrokkenen;
3. De belangen van het kind afwegen tegen de andere belangen en een besluit nemen. Hierbij horen de belangen van het kind een eerste overweging te zijn en kunnen deze dus niet zomaar ter zijde geschoven worden. Er moeten zwaarwegende andere belangen zijn willen die voor kunnen gaan;
4. Uitleg geven over de beslissing aan het kind en alle andere betrokkenen. Deze motiveringsplicht is zwaarder als de belangen van het kind ondergeschikt zijn gemaakt aan andere belangen.

---

⁵ Zie bijlage 2 voor de integrale tekst van de relevante kinderrechten.

4 Beoordeling

In dit hoofdstuk zullen de klachten van Anna en Lucas en hun ouders worden beoordeeld aan de hand van het kinderrechtelijk kader zoals dat in het vorige hoofdstuk is beschreven. Eerst brengen we in kaart wat de belangen waren van Anna en Lucas met betrekking tot het volgen van onderwijs vanuit huis. Voor het beoordelen van de tweede klacht zullen we ook voor Anna apart beschrijven wat haar belang was in het kader van begeleiding bij haar dyscalculie en dyslexie. De belangen van Anna en Lucas worden vervolgens bij de twee klachtonderdelen afgewogen tegen andere belangen. Andere belangen dan die van Anna en Lucas kunnen ertoe leiden dat een beslissing wordt genomen die anders is dan het beste besluit voor Anna en Lucas. Die andere belangen moeten dan wel expliciet worden afgewogen en zwaarwegend genoeg zijn.

Belangen van Anna en Lucas

Anna en Lucas hebben belang bij een continuering van het onderwijs op een zo optimaal mogelijke manier en passend bij hun situatie en behoeften. Naast onderwijsinhoudelijke aspecten, zijn ook de sociale contacten en het algehele welzijn van de kinderen van belang. School heeft naast een educatieve functie ook een sociale functie.

Belangen van Anna

Anna heeft belang bij onderwijs dat aansluit bij haar vaardigheden, capaciteiten en talenten. Bij Anna staat vast dat zij dyslexie heeft en dyscalculie. Voor haar is het belangrijk dat zij bij deze lees- en rekenproblemen extra ondersteuning krijgt.

4.1 Klacht 1

Klachtformulering

Basisschool De Regenboog in Baarle-Nassau heeft in de periode juni 2020 tot juli 2021 onvoldoende online onderwijs aangeboden aan Anna en Lucas, die vanwege de kwetsbaarheid van hun moeder en het risico op coronabesmetting niet op school konden komen, door geen laptop in de klas te zetten.

Oordeel

De Kinderombudsman is van oordeel dat de school niet genoeg heeft gedaan om de kinderen zo goed mogelijk onderwijs op afstand te laten volgen. Hoewel de school op diverse manieren in het onderwijs op afstand heeft voorzien, had de school volgens de Kinderombudsman in het belang van de kinderen meer moeten proberen. De school heeft de belangen van de kinderen onvoldoende voorop gesteld, zonder daar zelf zwaarder wegende belangen tegenover te zetten. Ook is niet gebleken dat de school de belangen van de kinderen goed heeft onderzocht bijvoorbeeld door de kinderen zelf te vragen waar ze behoefte aan hadden.

Toelichting

Uit de stukken komt naar voren dat bij aanvang van de periode thuisonderwijs er in de relatie tussen ouders en school er één en ander mis ging. De school leek te worstelen met de wens van ouders om de kinderen thuis te houden. Ouders voelden zich niet geloofd en kregen de indruk dat school het thuis houden van de kinderen niet geoorloofd vond. Dit werd versterkt door de doktersverklaringen die moesten worden afgegeven en het inschakelen van de leerplichtambtenaar. In die beginperiode zijn wellicht woorden gevallen of uitspraken gedaan die over en weer als een onprettige

bejegening werden ervaren. De Kinderombudsman denkt dat deze ongelukkige start voor een groot deel heeft bijgedragen aan hoe de rest van de periode is verlopen.

Na deze eerste periode is het contact tussen school en ouders enigszins genormaliseerd. Ouders waren echter niet tevreden over de manier waarop het thuisonderwijs werd vormgegeven. Zij merkten dat de kinderen in de knel raakten en grote moeite hadden om op een adequate manier met het schoolwerk om te gaan. De familie heeft meermaals aangegeven dat het aanbod voor de kinderen naar hun mening ontoereikend was. En dat zij graag een onlineverbinding met de klas voor hun kinderen zouden willen. Hier zagen zij niet alleen voordelen op didactisch gebied, maar ook op sociaal-emotioneel vlak. De kinderen waren tenslotte ook geïsoleerd van hun klasgenootjes.

Het live streamen van de les, door het plaatsen van een laptop in de klas, werd niet toegestaan door school. De Kinderombudsman kan de argumenten die hiervoor werden gegeven niet volgen. Ouders kregen te horen dat een vertrouwensbreuk de reden zou zijn dat school geen laptop in de klas wilde plaatsen. Volgens de school is die vertrouwensbreuk ontstaan omdat ouders een klacht indienden bij de Klachtencommissie, omdat zij niet tevreden waren over het aangeboden thuisonderwijs. Van een school mag verwacht worden dat zij op professionele wijze kunnen omgaan met tegen hen ingediende klachten. Het kenbaar maken van onvrede door ouders of leerlingen mag nooit leiden tot represailles door de school. Een eventuele vertrouwensbreuk tussen ouders en school, mag er zeker niet toe leiden dat de betrokken kinderen hier nadelen van ondervinden. De Kinderombudsman constateert dat Anna en Lucas benadeeld zijn door het handelen van de school, omdat die omwille van een vertrouwensbreuk met ouders geen laptop in de klas wilde plaatsen om voor een live verbinding te zorgen.

Tijdens de hoorzitting van de Klachtencommissie op 13 januari 2021 kwam school voor het eerst met nog twee argumenten om geen live streamen van de lessen toe te staan. Een pedagogisch didactisch argument: het onderwijzen via een live verbinding aan kinderen thuis is niet te combineren met het fysieke onderwijs in de klas. De Kinderombudsman is van mening dat dit argument pas stand kan houden na een proefperiode en een evaluatie. Bovendien zijn er meerdere varianten denkbaar van het inzetten van een live verbinding met de klas. Bijvoorbeeld alleen bij hoofdvakken, of door het maken van afspraken over wanneer de kinderen thuis vragen mogen stellen. Het privacybezwaar vindt de Kinderombudsman ook niet houdbaar. De genoemde privacyproblemen gaan niet op voor hybride vormen van onderwijs. Op veel scholen werd en wordt nog steeds lesgegeven via hybride vormen. Er is veel (overheids)informatie beschikbaar over hoe deze vorm van onderwijs optimaal ingezet en benut kan worden en hoe om te gaan met eventuele (privacy) knelpunten.⁶ Overigens betreft dit informatie waar de school in een mailwisseling ook op is gewezen door de leerplichtambtenaar.

De Kinderombudsman ziet dat de school zorgen had over de kinderen en hierover contact zocht met diverse instanties. Tegelijkertijd is de school actief geweest met het uitzoeken van wat de school maximaal verplicht was om te doen voor de kinderen. Er werd navraag gedaan bij de leerplichtambtenaar en de onderwijsinspectie over in hoeverre school eventueel verplicht was om onderwijs in (hybride) online vorm aan te bieden. Met Anna en Lucas zelf is niet gesproken over hoe zij het aanbod van thuisonderwijs vonden, hun mening is niet gevraagd. De school heeft de belangen van Anna en Lucas onvoldoende onderzocht en vervolgens meegewogen. De school had een proefperiode kunnen instellen en het live streamen van de lessen een tijdje

⁶ Zie bijvoorbeeld <https://www.lesopafstand.nl/> en <https://aanpakibp.kennisnet.nl/fotos-en-videos-van-leerlingen/>.

kunnen uitproberen. Hierna zou dan geëvalueerd kunnen worden. De Kinderombudsman betreurt dat de school zich hier niet voor heeft willen inzetten.

Gelet op het voorgaande is de Kinderombudsman van oordeel dat de school inspanningen heeft verricht om een vorm van thuisonderwijs aan te bieden aan Anna en Lucas, maar ook dat de school niet genoeg heeft gedaan. Niet is gebleken dat de school de belangen van Anna en Lucas voldoende heeft onderzocht en voorop heeft gezet. Er zijn geen belangen van de school naar voren gekomen die zwaarder wogen dan de belangen van Anna en Lucas en die rechtvaardigen dat de school vasthield aan de weigering om een hybride vorm van onderwijs te proberen. Daarmee heeft de school niet voldaan aan het Kinderrechtenverdrag, in het bijzonder de artikelen 3, 28 en 29 op grond waarvan bij iedere beslissing een belangenafweging moet worden gemaakt en het recht op een passende vorm van onderwijs zwaar telt.

De klacht is gegrond.

4.2 Klacht 2

Klachtformulering

Nadat de klachtencommissie de klacht hierover gegrond verklaarde, bood de school nog steeds onvoldoende extra begeleiding aan Anna voor haar dyscalculie en dyslexie.

Oordeel

De Kinderombudsman constateert dat de school na een gegronde klacht hierover extra begeleiding heeft ingezet. Het ging om dertig minuten extra ondersteuning door de intern begeleider van de school op het gebied van rekenen. In hoeverre dit als voldoende kan worden beschouwd, kan de Kinderombudsman niet beantwoorden. De Kinderombudsman onthoudt zich daarom van een oordeel over deze klacht.

Toelichting

Een oordeel over wat mag worden verwacht in een situatie waarbij een leerling extra ondersteuning nodig heeft bij dyslexie en dyscalculie, gaat de expertise van de Kinderombudsman te buiten. Nadat de Klachtencommissie een klacht hierover gegrond vond, is de school in beraad gegaan over het inzetten van extra ondersteuning voor Anna. Hieruit is voortgekomen dat Anna een half uur per week extra ondersteuning kon krijgen op één van de vakken rekenen of taal.

Uit het schooldossier is naar voren gekomen dat Anna tot de voorjaarsvakantie 2020, dus tot medio groep 7, extra begeleiding kreeg in de klas bij haar dyslexie en dyscalculie. Daarnaast kreeg Anna vanaf december 2018 ook extra een-op-een begeleiding *buiten de klas* van de intern begeleider. In januari 2020 kregen ouders te horen dat deze extra begeleiding zou gaan stoppen na de voorjaarsvakantie van 2020. Niet is gebleken waarom de school tot dit besluit is gekomen. Eveneens is uit het dossier niet naar voren gekomen dat de extra begeleiding *in de klas* ook zou stoppen. Door de coronapandemie bleven de kinderen na de voorjaarsvakantie van 2020 thuis van school. De begeleiding in de klas is toen niet voortgezet. De Kinderombudsman is het met de Klachtencommissie eens dat school een vorm van ondersteuning aan Anna bij haar dyslexie en dyscalculie had moeten continueren.

Duidelijk is dat ouders het niet eens waren met het voornemen van de school te stoppen met extra begeleiding buiten de klas voor Anna. Dit besluit was echter al genomen voor de coronapandemie uitbrak. Ook hebben ouders hun frustratie eerder uitgesproken over de beperkte mogelijkheden die er over de jaren heen waren qua

ondersteuning voor Anna. In zijn algemeenheid geldt, dat het feit dat een kind niet in Nederland woont er voor kan zorgen dat er beperktere mogelijkheden zijn om ondersteuning op school te financieren. De reden daarvoor is dat kinderen die niet in Nederland wonen geen recht hebben op financiering vanuit de Jeugdwet. Of en in welke mate dit een rol heeft gespeeld bij de ondersteuning voor Anna is niet duidelijk geworden. Aangezien ouders over beide punten destijds geen klacht hebben ingediend, valt deze kwestie buiten de reikwijdte van voorliggend onderzoek.

De reguliere extra begeleiding in de klas die Anna op school zou hebben genoten, viel direct weg toen de kinderen thuis kwamen te zitten. Of het extra half uur begeleiding na de gegronde klacht als voldoende kan worden beschouwd, kan de Kinderombudsman niet inschatten.

De Kinderombudsman heeft geen oordeel over deze klacht.

5 Conclusie

De ouders van Anna en Lucas hebben, mede namens hun kinderen, geklaagd over OBS de Regenboog te Baarle-Nassau, vertegenwoordigd door de Opmaat groep in Tilburg.

Op basis van het onderzoek komt de Kinderombudsman tot het oordeel dat de eerst klacht gegrond is en over de tweede klacht heeft de Kinderombudsman geen oordeel.

M. Kalverboer
Kinderombudsvrouw

Bijlage 1: General Comment No. 14

General comment No. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3, para. 1), CRC/C/GC/14, 29 May 2013

In General Comment nummer 14 geeft het Kinderrechtencomité uitleg over de manier waarop beslissingen over kinderen genomen moeten worden. Bij elke beslissing moeten de belangen van een kind bepaald worden en daarna worden afgewogen tegen andere belangen. Uit die afweging volgt de beslissing. Deze beslissing moet vervolgens aan een kind worden verteld en uitgelegd, zeker als de beslissing een andere is dan wat in het belang van het kind zou zijn geweest.

De belangen van het kind kunnen worden bepaald aan de hand van de specifieke omstandigheden, de specifieke eigenschappen en de sociale en culturele context van het kind of de groep kinderen. Het Kinderrechtencomité heeft een lijst opgesteld van zeven, niet uitputtende, elementen die daarbij altijd gecheckt moeten worden. Het gaat om de volgende zeven basiselementen:

- De mening van het kind over de situatie en te nemen beslissing. Het Kinderrechtenverdrag noemt geen leeftijdsgrenzen. Het is afhankelijk van de leeftijd en de ontwikkeling van het kind of een kind om zijn of haar mening gevraagd kan worden. Dat een kind zijn of haar mening moet kunnen geven, betekent niet dat die ook altijd wordt gevolgd. Er wordt een passend gewicht aan gegeven: het is afhankelijk van de leeftijd en ontwikkeling van het kind hoe zwaar de mening meetelt. Voor de mening van het kind is ook artikel 12 van het Kinderrechtenverdrag belangrijk en General Comment nummer 12: dit General Comment geeft uitleg over artikel 12. Als een kind niet zelf zijn mening kan geven (bijvoorbeeld omdat een gesprek te belastend is of het kind niet beschikbaar is voor een gesprek, of omdat het om een groep kinderen gaat die niet vertegenwoordigd kan worden), dan is het belangrijk om informatie over het kind of groep kinderen en hun mening, wensen en belangen in te winnen via anderen om het kind of de kinderen heen, of via andere documenten.
- De identiteit van het kind. Het gaat om de unieke kenmerken en eigenschappen van een kind en ook om de culturele of religieuze identiteit van een kind. Belangrijke kinderrechten zijn daarvoor artikel 7, 8 en 14 IVRK;
- Behoud van de gezinsomgeving en onderhouden van betrekkingen. Het gezin is volgens het Kinderrechtenverdrag de fundamentele (belangrijkste) maatschappelijke eenheid en de natuurlijke omgeving voor de groei en het welzijn van kinderen. Stabiliteit en continuïteit in de opvoedsituatie maken hier onderdeel van uit. Belangrijke kinderrechten hiervoor zijn artikel 5, 7, 8, 9 en 18 IVRK;
- Zorg, bescherming en veiligheid van het kind. Het gaat om het welzijn van kinderen in brede zin. Enerzijds gaat dit om basisbehoeften op materieel, fysiek, educatief en emotioneel vlak. Anderzijds gaat het om de behoefte aan affectie en veiligheid. Belangrijke kinderrechten zijn artikel 3, 6, 5, 18, 19 IVRK;
- Kwetsbare situatie waarin het kind zich bevindt, waarbij rekening wordt gehouden met de vorm en mate van kwetsbaarheid van elk kind. De mate waarin een kind kwetsbaar is, kan afhangen van de situatie waarin het kind zit in combinatie met de

eigenschappen van het kind en kan ook afhangen van de factoren die het kind kwetsbaar maken: een homoseksuele puber is kwetsbaarder op een Islamitische school dan op een openbare school. Een kind kan ook kwetsbaar zijn door de aanwezigheid van risicofactoren (zoals geen stabiele thuissituatie) of slechte ervaringen in het verleden (zoals mishandeling thuis, trauma opgelopen tijdens een vlucht). Belangrijke kinderrechten zijn artikel 2, 22, 23, 30 IVRK;

- Recht van het kind op gezondheid. Het gaat hierbij om het recht op de grootst mogelijke gezondheid. Dit recht is opgenomen in artikel 24 IVRK;
- Recht van het kind op onderwijs. Voor het recht op onderwijs en sociale veiligheid op school zijn belangrijke kinderrechten artikel 19, 28 en 29 IVRK;

Zie voor meer informatie hierover het 'Stappenplan Beste Besluit voor een Kind', van de Kinderombudsman, te vinden op de website www.kinderombudsman.nl, meer specifiek: <https://www.kinderombudsman.nl/toolkit-beste-besluit>

Bijlage 2: Relevante artikelen Kinderrechtenverdrag

Artikel 3

1. Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging.
2. De Staten die partij zijn, verbinden zich ertoe het kind te verzekeren van de bescherming en de zorg die nodig zijn voor zijn of haar welzijn, rekening houdend met de rechten en plichten van zijn of haar ouders, wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk voor het kind zijn, en nemen hiertoe alle passende wettelijke en bestuurlijke maatregelen.
3. De Staten die partij zijn, waarborgen dat de instellingen, diensten en voorzieningen die verantwoordelijk zijn voor de zorg voor of de bescherming van kinderen voldoen aan de door de bevoegde autoriteiten vastgestelde normen, met name ten aanzien van de veiligheid, de gezondheid, het aantal personeelsleden en hun geschiktheid, alsmede bevoegd toezicht.

Artikel 5

De Staten die partij zijn, eerbiedigen de verantwoordelijkheden, rechten en plichten van de ouders of, indien van toepassing, van de leden van de familie in ruimere zin of de gemeenschap al naar gelang het plaatselijk gebruik, van wettige voogden of anderen die wettelijk verantwoordelijk zijn voor het kind, voor het voorzien in passende leiding en begeleiding bij de uitoefening door het kind van de in dit Verdrag erkende rechten, op een wijze die verenigbaar is met de zich ontwikkelende vermogens van het kind.

Artikel 6

1. De Staten die partij zijn, erkennen dat ieder kind het inherente recht op leven heeft.
2. De Staten die partij zijn, waarborgen in de ruimst mogelijke mate de mogelijkheden tot overleven en de ontwikkeling van het kind.

Artikel 12

De Staten die partij zijn, verzekeren het kind dat in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, het recht die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid.

Artikel 18

1. De Staten die partij zijn, doen alles wat in hun vermogen ligt om de erkenning te verzekeren van het beginsel dat beide ouders de gezamenlijke verantwoordelijkheid dragen voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Ouders of, al naar gelang het geval, wettige voogden, hebben de eerste verantwoordelijkheid voor de opvoeding en de ontwikkeling van het kind. Het belang van het kind is hun allereerste zorg.
2. Om de toepassing van de in dit Verdrag genoemde rechten te waarborgen en te bevorderen, verlenen de Staten die partij zijn passende bijstand aan ouders en wettige voogden bij de uitoefening van hun verantwoordelijkheden die de opvoeding van het kind betreffen, en waarborgen zij de ontwikkeling van instellingen, voorzieningen en diensten voor kinderopvang.

3. De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om te waarborgen dat kinderen van werkende ouders recht hebben op gebruikmaking van diensten en voorzieningen voor kinderopvang waarvoor zij in aanmerking komen.

Artikel 28

1. De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op onderwijs, en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, verbinden zij zich er met name toe:
  - a) primair onderwijs verplicht te stellen en voor iedereen gratis beschikbaar te stellen;
  - b) de ontwikkeling van verschillende vormen van voortgezet onderwijs aan te moedigen, met inbegrip van algemeen onderwijs en beroepsonderwijs, deze vormen voor ieder kind beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken, en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk;
  - c) met behulp van alle passende middelen hoger onderwijs toegankelijk te maken voor een ieder naar gelang zijn capaciteiten;
  - d) informatie over en begeleiding bij onderwijs- en beroepskeuze voor alle kinderen beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken;
  - e) maatregelen te nemen om regelmatig schoolbezoek te bevorderen en het aantal kinderen dat de school vroegtijdig verlaat, te verminderen.
2. De Staten die partij zijn, nemen alle passende maatregelen om te verzekeren dat de wijze van handhaving van de discipline op scholen verenigbaar is met de menselijke waardigheid van het kind en in overeenstemming is met dit Verdrag.
3. De Staten die partij zijn, bevorderen en stimuleren internationale samenwerking in aangelegenheden die verband houden met onderwijs, met name teneinde bij te dragen tot de uitbanning van onwetendheid en analfabetisme in de gehele wereld, en de toegankelijkheid van wetenschappelijke en technische kennis en moderne onderwijsmethoden te vergroten. In dit opzicht wordt met name rekening gehouden met de behoeften van ontwikkelingslanden.

Artikel 29

1. De Staten die partij zijn, komen overeen dat het onderwijs aan het kind dient te zijn gericht op:
  - a) de zo volledig mogelijke ontplooiing van de persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens van het kind;
  - b) het bijbrengen van eerbied voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, en voor de in het Handvest van de Verenigde Naties vastgelegde beginselen;
  - c) het bijbrengen van eerbied voor de ouders van het kind, voor zijn of haar eigen culturele identiteit, taal en waarden, voor de nationale waarden van het land waar het kind woont, het land waar het is geboren, en voor andere beschavingen dan de zijne of de hare;
  - d) de voorbereiding van het kind op een verantwoord leven in een vrije samenleving, in de geest van begrip, vrede, verdraagzaamheid, gelijkheid van geslachten, en vriendschap tussen alle volken, etnische, nationale en godsdienstige groepen en personen behorend tot de oorspronkelijke bevolking;
  - e) het bijbrengen van eerbied voor de natuurlijke omgeving.
2. Geen enkel gedeelte van dit artikel of van artikel 28 mag zo worden uitgelegd dat het de vrijheid aantast van individuele personen en rechtspersonen, onderwijsinstellingen op te richten en daaraan leiding te geven, evenwel altijd met inachtneming van de in het eerste lid van dit artikel vervatte beginselen, en van het vereiste dat het aan die instellingen gegeven onderwijs voldoet aan de door de Staat vastgestelde minimumnormen.

kinder ombudsman

Dit is een publicatie van de
Kinderombudsman

september 2022

www.kinderombudsman.nl